

Besluit van college B&W van Huizen

Zaaknummer / Documentnummer	Z.307793 / D.1600027
Datum document	
Onderwerp	Ontwikkeling Meerjarenprogramma Duurzaamheid
Opsteller	Weijland, Eelco
Afdeling	team Omgevingsbeleid
Portefeuillehouder	G. Rebel
Vergadering van	-Niet van toepassing
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Geheimhouding	Nee
Embargo t/m	
Besluit	Akkoord (Ongewijzigd besloten)
Datum besluit	7 november 2023

Toelichting besluit

Advies	<ol style="list-style-type: none"> 1. De bijgevoegde rapportage "Integraal Duurzaamheidsprogramma Huizen" van bureau Over Morgen vaststellen als basis voor de onderstaande beslispunten 2 t/m 7. 2. In beginsel uitgaan van de huidige gemeentebegroting om opvolging te geven aan de rapportage, wat dwingt tot keuzes over inzet van beschikbare budgetten voor extra formatie, gegeven het feit dat zonder forse aanvullende gemeentelijke middelen niet alle in de rapportage geadviseerde projecten en formatie ingevuld kunnen worden. 3. De Rijksuitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) (structureel ca. 7,5 ton per jaar, overeenkomend met ca. 7,5 fte) aanwenden voor extra formatie op de thema's duurzame warmte, duurzame opwek en duurzame mobiliteit, volgens de verdeling zoals in dit voorstel beschreven. 4. De versterkte inzet voor de thema's klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulaire economie inrichten zoals in dit
---------------	--

voorstel beschreven. Als onderdeel hiervan besluiten om de twee formatieplaatsen voor klimaatadaptatie, waartoe u besloot op 7 februari 2023 als onderdeel van de versterking van het fysieke domein, om te zetten in inhuur van 1,5 fte voor twee jaar voor klimaatadaptatie/biodiversiteit, nu is gebleken dat de Rijksuitkering CDOKE hiervoor niet gebruikt kan worden en deze inhuur ten laste te brengen van de reserve milieubeleid. Vooruitlopend op goedkeuring door de raad instemmen met het verstrekken van de opdracht tot inhuur en met de onttrekking van benodigde middelen uit de reserve milieubeleid, te verwerken in de eerstvolgende begrotingsactualisering.

5. Accepteren dat het besluit om (voor vrijwel geen enkel thema) de volledig geadviseerde formatie vrij te maken negatief doorwerkt op de mate waarin duurzaamheidsdoelen kunnen worden behaald, wat impliceert dat de doelen als streefdoelen moeten worden beschouwd.
6. Nieuwe projecten die door de formatie-uitbreiding mogelijk worden opnemen in de tussenrapportages aan de raad over het lopende Milieuprogramma 2021-2025 (de eerstvolgende begin 2024) en uiteindelijk toewerken naar een door de raad vast te stellen integraal Meerjarenprogramma Duurzaamheid vanaf 2026.
7. De commissie Fysiek Domein over deze besluiten informeren via de bijgevoegde mededeling portefeuillehouder.

Gewijzigd besloten

Aanleiding

Aan bureau Over Morgen is opdracht verleend om de gemeente te helpen bij de ontwikkeling van een integraal uitvoeringsprogramma duurzaamheid. Het uitgangspunt was om aan te sluiten bij landelijke doelen en ambities uit het collegeakkoord voor de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en biodiversiteit. De eindrapportage is half oktober jl. door Over Morgen opgeleverd. Zie hiervoor de bijlagen 1 en 2. U wordt gevraagd een besluit te nemen over de rapportage en de opvolging hiervan.

Kaders

- Klimaatakkoord en Klimaatwet
- Landelijk beleid en regelgeving voor klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulaire economie
- Collegeakkoord 2022-2026
- Regionaal en gemeentelijk klimaatbeleid, o.a. Regionale Energie Strategie, Warmtevisie Huizen, Milieuprogramma 2021-2025, Regionale Grondstoffenvisie, groenbeleid e.d.

	<ul style="list-style-type: none"> • Rijksuitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE)
Doel/beoogd effect	<ul style="list-style-type: none"> • Een zo spoedig mogelijke versterking van de organisatie op duurzaamheid om te kunnen werken aan de gestelde doelen. • Een uiteindelijk door de raad vast te stellen integraal Meerjarenprogramma Duurzaamheid 2026 en verder. De rapportage van Over Morgen, dit collegevoorstel en het huidige Milieuprogramma 2021-2025 vormen hiervoor de ingrediënten.
Argumenten	<p><i>1. Rapportage is een basisdocument</i></p> <p>De opgeleverde rapportage beantwoordt aan de vraag en vormt een bruikbaar fundament voor de ontwikkeling van een integraal meerjarenprogramma duurzaamheid. Over Morgen spreekt zelf van een menukaart van projecten, op basis waarvan de gemeente een realistisch programma kan opstellen. De meerwaarde van de rapportage is vooral:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de doorvertaling van landelijke beleidsdoelen naar (zo veel mogelijk kwantificeerbare) gemeentelijke tussendoelen voor 2026 en 2030 • een groslijst (menukaart) van projecten die bijdragen aan deze doelen • de indicatieve toekenning van formatiecapaciteit per project. <p>Hét nieuwe programma duurzaamheid voor de gemeente Huizen is de rapportage niet, alleen al omdat de geadviseerde inzet (21,7 fte) niet volledig vrijgemaakt kan worden (zie volgende beslispunten). Daarnaast zijn de opgenomen projectbudgetten indicatief, is er geen jaarplanning en geen toewijzing van projecten aan organisatieonderdelen. Een dergelijke uitwerking was ook geen onderdeel van de opdracht.</p> <p><i>2. Huidige formatie en budgetten als uitgangspunt</i></p> <p>Over Morgen berekent dat voor het voorgestelde programma een formatiecapaciteit van 21,7 fte noodzakelijk is. De bestaande vaste formatie voor duurzaamheid (ca. 3 fte, waarvan twee (beleids)adviseurs milieu/energie en 1 fte aan taken verspreid over diverse medewerkers) is hiermee sterk in onbalans.</p> <p>Uitbreiding van de formatie is mogelijk op basis van de dit jaar verstrekte Rijksuitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE). Voor de gemeente Huizen is hieruit voor de komende jaren ca. 7,5 ton (overeenkomend met ca. 7,5 fte) per jaar</p>

voor uitvoering van het Klimaatakkoord beschikbaar. Deze specifieke uitkering mag structureel ingezet worden, zo is recentelijk gebleken uit overleg tussen gemeenten, Rijk en provincies.

De potentieel beschikbare capaciteit komt hiermee uit op ca. 10,5 fte. Dit betekent dat de huidige formatie voor duurzaamheid fors kan groeien, maar zelfs bij een volledige bezetting significant lager zal uitkomen dan het optimale niveau van 21,7 fte. Dit verschil is redelijkerwijs niet te overbruggen, wat dwingt tot het maken van keuzes.

Overigens besloot u op 7 februari jl. twee fte voor projectleiding klimaatadaptatie/duurzaamheid te creëren, als onderdeel van het besluit over de versterking van het fysieke domein (zie bijlage 4). Deze formatieplaatsen zijn nog niet ingevuld. Gebleken is dat de toen voorgestelde financiële dekking (uit CDOKE) niet is toegestaan. Hoe hiermee om te gaan wordt toegelicht bij beslispunt 4.

3. Rijksuitkering CDOKE inzetten voor duurzame warmte, duurzame opwek en duurzame mobiliteit

Bij de vraag hoe de extra (beschikbare) capaciteit verdeeld wordt over de verschillende duurzaamheidsthema's, is de integrale duurzaamheidsambitie die is genoemd in het collegeakkoord een belangrijk uitgangspunt. Verder zijn de voorwaarden uit de Rijksuitkering CDOKE van belang. Deze uitkering is specifiek bestemd voor uitvoering van het Klimaatakkoord, met andere woorden voor duurzame warmte, duurzame opwek en duurzame mobiliteit. Vergroening, circulaire economie en klimaatadaptatie vallen hierbuiten.

Over Morgen adviseert, in lijn met de CDOKE-voorwaarden, om de inzet te versterken op de thema's duurzame warmte, duurzame opwek en duurzame mobiliteit, omdat dit thema's zijn waarvoor we snel 'op stoom' kunnen komen (zie hoofdstuk 7 uit de rapportage). De regierol voor de warmtetransitie vraagt de meeste inzet. Inwoners en samenwerkingspartners hebben behoefte aan meer gemeentelijke regie en uitvoeringskracht om woningen te verduurzamen en hiervoor wijkaanpakken te ontwikkelen (inclusief communicatie). De enorme opgave naar aardgasvrij vraagt hier ook om. Ons voorstel is dan ook om hiervoor uit de CDOKE 4 extra fte te bestemmen.

Om naar vermogen bij te dragen aan doelen voor duurzame opwek uit de Regionale Energie Strategie is het voorstel om 1 extra fte vrij te maken uit de CDOKE. Dit zorgt voor meer tempo bij de realisatie van zon op dak bij bedrijven, in de huursector, bij woningeigenaren en op parkeerplaatsen. Voor de ontwikkeling en uitvoering van een duurzaam mobiliteitsbeleid, met als belangrijk accent het faciliteren van laadpunten in Huizen, wordt eveneens 1 extra fte uit de CDOKE voorgesteld.

Wat bijdraagt aan een integrale benadering is de aanstelling van een regisseur/opgavemanager (1 fte) op het totale programma. Die extra inzet is, in samenhang met de aanwezigheid van meer regisseurs fysiek domein, nodig om duurzaamheid in de volle breedte aan te jagen, te regisseren en te borgen in de gemeentelijke organisatie en processen. Hiertoe had u al besloten op 6 juni jl. (bijlage 5, collegebesluit werving regisseur duurzaamheid). De inschatting is nu dat de toen voorgestelde dekking (volledig uit de Rijksuitkering CDOKE) niet mogelijk is, omdat de regisseur op meer thema's dan energietransitie (duurzame warmte, duurzame opwek en duurzame mobiliteit) werkzaam zal zijn. Het voorstel is nu om de opgaveregie gedeeltelijk (0,5 fte) te dekken uit CDOKE, de overige 0,5 fte kan uit de huidige formatie. Dat is verdedigbaar bij de verantwoording van deze Rijksmiddelen.

Daarnaast vraagt het programma voor alle thema's een verstrekte inzet op communicatie en participatie. Deze inzet maakt onderdeel uit van de verschillende deelprogramma's en is daardoor niet separaat in kaart gebracht.

4. Versterking klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulaire economie

Over Morgen adviseert voor de thema's klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulaire economie 'de stand van zaken bij te houden en zo mogelijk aan te haken op initiatieven'. De ambities uit het collegeakkoord reiken echter verder, wat blijkt uit uw besluit van 7 februari jl. om twee extra formatieplaatsen voor projectleiding klimaatadaptatie/duurzaamheid te creëren, vooruitlopend op de (toen nog toekomstige) CDOKE. Zoals gezegd is dekking uit de CDOKE hiervoor niet mogelijk. Hoewel beide functies nog niet zijn ingevuld, is er behoefte aan beleid, advies en borging van deze thema's in processen, zowel op het gebied van klimaatadaptatie (omgaan met hitte, wateroverlast, droogte), als behoud en ontwikkeling van biodiversiteit. Het voorstel is om de inzet op dit gebied om te zetten in een tijdelijke inhuur van 1,5 fte (dit is de door Over Morgen geadviseerde formatieomvang) voor twee jaar, en de kosten ten laste te brengen van de reserve milieubeleid. Zie hiervoor verder de financiële paragraaf.

Tot slot, om stappen te zetten op het gebied van de circulaire economie, wordt voorgesteld 0,5 fte extra in te zetten (dekking uit de huidige formatie). Deze inzet ligt wel ruim onder het optimale niveau van ca. 5 fte voor dit thema, wat betekent dat binnen dit onderdeel scherp geprioriteerd moet worden wat wel en niet kan.

Samengevat wordt de extra inzet als volgt verdeeld:

- duurzame warmte: structureel 4,0 fte extra uit CDOKE
- duurzame opwek: structureel 1,0 fte extra uit CDOKE
- duurzame mobiliteit: structureel 1,0 fte extra uit CDOKE

- klimaatadaptatie en biodiversiteit: voor 2 jaar 1,5 fte uit de reserve milieubeleid
- circulaire economie: 0,5 fte uit de huidige begroting
- opgaveregie: 0,5 fte uit CDOKE, 0,5 fte uit de huidige begroting.

Opmerking: In het Collegeakkoord 2022-2026 is 1 formatieplaats vrijgemaakt voor duurzaamheid. Deze formatieplaats is eind 2022 ingevuld door de aanstelling van een adviseur energietransitie. Door deze functie ten laste te brengen van CDOKE ontstaat ruimte in de begroting voor opgaveregie (0,5 fte) en circulaire economie (0,5 fte).

Een toelichting op de extra inzet is opgenomen in bijlage 3. Opgemerkt wordt dat de genoemde fte's in deze bijlage en in dit voorstel weliswaar richting geven aan op welk gebied de inzet versterkt wordt, maar dat uiteindelijk het beschikbare CDOKE-budget maatgevend is voor wat er wel en niet kan. Het is dus mogelijk dat (in enige mate) meer of juist minder formatie kan worden vrijgemaakt dan in dit voorstel is aangegeven. De genoemde verdeling blijft hierbij wel het uitgangspunt. Zie tevens de financiële paragraaf.

5. Effect keuzes op doelrealisatie

De inzet van pakweg de helft minder medewerkers dan wat door Over Morgen wordt geadviseerd, zet de realisatie van doelen onder druk. Daar komt de overspannen arbeidsmarkt als factor nog bij: medewerkers zijn momenteel zeer moeilijk te werven of vast te houden. Doelrealisatie is bovendien afhankelijk van maatschappelijke partners, wetgeving, technische ontwikkelingen en geldstromen vanuit de Rijksoverheid (zie hoofdstuk 7 uit de rapportage). Het is niet uitgesloten dat in de toekomst extra middelen beschikbaar komen vanuit het Rijk, maar vooralsnog is het risico reëel dat doelen niet volledig of niet op tijd worden behaald. De voorgestelde doelen voor 2026 en 2030 vragen daarom om een genuanceerde benadering. Ze kunnen niet anders dan als streefdoel worden gezien, om uiteindelijk de landelijke doelen voor 2050 te behalen.

6. Toewerken naar een integraal Meerjarenprogramma Duurzaamheid vanaf 2026

Vanaf 2026 begint een nieuwe uitvoeringsperiode voor een Meerjarenprogramma Duurzaamheid. Tot dat moment geldt het lopende Milieuprogramma 2021-2025. In de lopende periode kunnen, mits medewerkers op dit gebied zijn aangesteld, nieuwe projecten worden opgepakt. Die projecten krijgen dan een plaats in de jaarlijkse tussenrapportages (begin 2024 en begin 2025) aan de raad over het lopende Milieuprogramma 2021-2025. Het Meerjarenprogramma Duurzaamheid wordt, net zoals dat steeds gedaan is voor het

Milieuprogramma, aan de raad voor vaststelling voorgelegd.

7. Informeren commissie Fysiek Domein

Hiervoor is een mededeling portefeuillehouder opgesteld. Zie bijlage 6.

Kanttekeningen

Deskundige medewerkers zijn in de huidige arbeidsmarkt lastig te werven. De opbouw van een 'opgaveteam duurzaamheid' vindt bovendien plaats in een context van veranderingen in de organisatie van het fysieke domein. Het volwaardig op sterkte brengen van het opgaveteam duurzaamheid van nu ca. 3 fte naar 10,5 fte heeft daarom tijd nodig.

Alternatieven

Met betrekking tot beslispunten 2 en 4 zien we twee mogelijke alternatieven:

- Beslispunt 2: Verder tegemoet komen aan de geadviseerde optimale formatiecapaciteit (21,7 fte), bijvoorbeeld richting 15 of 20 fte totaal. Dit vraagt om (te?) ingrijpende keuzes in de gemeentebegroting.
- Beslispunt 4: De inhuur van 1,5 fte voor klimaatadaptatie achterwege laten, met als gevolg dat dit thema sterk onderbelicht wordt in het totale programma. Dit is niet bevorderlijk voor het duurzaamheidsprogramma als geheel.

Financiën

De middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de regeling CDOKE zijn als volgt:

- 2023: € 735.894
- 2024: € 742.569
- 2025: € 749.245
- 2026: € 735.894
- 2027: € 735.894

De middelen kunnen per ontvangstjaar twee jaar worden doorgeschoven. In dit voorstel wordt uitgegaan van formatie van ca. 7,5 fte ten behoeve van bovengenoemde middelen. Er moet rekening worden gehouden met het volgende:

- De exacte beschikbare capaciteit in fte is afhankelijk van de inschaling van de nieuwe functies. Indien medewerkers op zwaardere functies worden aangenomen, brengt dat hogere lasten met zich mee. In dat geval kunnen minder fte worden

ingevuld.

- Als voor enkele van deze functies besloten wordt tot inhuur, dan brengt dat ook hogere lasten met zich mee.
- Naast de loonkosten zullen ook overheadkosten ten laste van deze middelen worden gebracht, zoals ook toegestaan volgens de regeling CDOKE.

De 1,5 fte voor klimaatadaptatie/biodiversiteit zullen voor 2024 en 2025 worden ingehuurd, waarbij de bedragen ten laste worden gebracht van de reserve milieubeleid. Uitgaande van een indicatief uurtarief van € 100, zijn de lasten als volgt:

- 2024: € 259.200
- 2025: € 259.200
- Totaal: € 518.400

De stand van de reserve milieubeleid is per 31-12-2022 € 386.355. Hiervan resteert eind 2023 naar verwachting ca. € 200.000. Na toevoeging van in het collegeprogramma 2022-2026 beschikbaar gestelde € 2 miljoen, zijn de totaal beschikbare middelen in de reserve € 2.200.000. Na bovengenoemde onttrekking van € 518.400, resteert een bedrag van € 1.681.600. Vooruitlopend op goedkeuring door de raad vragen wij u om instemming met de opdracht tot inhuur en met de onttrekking van bovengenoemd bedrag uit de reserve milieubeleid. De wijziging in de begroting zal dan bij de eerstvolgende begrotingsactualisering worden verwerkt.

Participatie

De rapportage van Over Morgen bevat geen nieuwe beleidsvoorstellen. Er wordt uitgegaan van bestaande landelijke doelen en bestaande gemeentelijke beleidskaders. Bij de ontwikkeling van de rapportage is daarom niet gekozen voor een participatietraject met bewoners en bedrijven.

Op 14 juni is een bijeenkomst met leden van de commissie Fysiek Domein gehouden, waarbij accenten op de ontwikkeling van het programma duurzaamheid konden worden meegegeven. De presentatie van deze bijeenkomst is gedeeld met de raad. De bijeenkomst geeft geen aanleiding om de nu voorgestelde besluiten voor nadere consultatie voor te leggen aan de raadscommissie. De bevoegdheid van het college om deze besluiten te nemen zonder voorafgaande toestemming van de raad volgt overigens uit de Nota van Uitgangspunten bij de begroting (ambtelijke bijlage, punt 12: structureel inzetten van exploitatiebudgetten voor structurele formatie-uitbreiding).

Communicatie | De raad wordt geïnformeerd over de genomen besluiten en de vervolgstappen via de bijgevoegde mededeling portefeuillehouder (bijlage 6). Andere vormen van communicatie zijn in deze fase van ontwikkeling naar een meerjarenprogramma duurzaamheid niet aan de orde.

Uitvoering en evaluatie | Na uw besluit stellen wij de volgende stappen voor:

- Het werven van nieuwe medewerkers overeenkomstig dit besluit. Prioriteit heeft het aanstellen van een regisseur duurzaamheid, die immers een belangrijke bijdrage moet leveren aan de opbouw van het 'opgaveteam duurzaamheid' en de ontwikkeling naar een integraal Meerjarenprogramma Duurzaamheid en verder.
- Het opnemen van nieuwe projecten in de jaarlijkse tussenrapportages over Het Milieuprogramma 2021-2025.

Geheimhouding | Niet van toepassing.

Mede geadviseerd door | Financiën
P&O

Bijlagen

1. Rapportage Integraal duurzaamheidsprogramma Huizen - Over Morgen
2. Tabel Integraal duurzaamheidsprogramma Huizen - Over Morgen
3. Uitwerking extra formatie-inzet per thema
4. Collegebesluit Versterking Fysiek Domein d.d. 7 februari 2023
5. Collegebesluit werving en dekking regisseur duurzaamheid 6 juni 2023
6. Mededeling portefeuillehouder